

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisorile neratificate nu se
primesc.
Manuscrisurile nu se restituie.
Inserate
se primesc la Administrațiunea
Brașov și la următoarele
SIROURI de ANUNȚURI:
În Viena la M. Dukas Nachf.,
Nax. Angenfeld & Emeric Les-
ner, Reinrich Schalek, A. Op-
pelek Nachf., Anton Oppelik.
În Budapesta la A. V. Golber-
ger, Eksstein Bernat, Iuliu Lo-
poid (VII Erzsébet-körút).
Prețul inserțiilor: o serie
garantată pe o coloană 10 bani
pentru o publicare. Publicări
mai dese după tarife și invo-
ială. — RECLAME pe pagina
8-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

ANUL LXXI.

Telefon: Nr. 226.

GAZETA apare în negare
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase
luni 12 cor., pe trei luni 8 cor.,
N-rii de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate ofi-
ciile poștale din țară și dir-
ectăria și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare
nr. 30, etajul I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul acasă: Pe un an 24
cor., pe șase luni 12 cor., pe
trei luni 8 cor. — Un esem-
plar 10 bani. — Atât abona-
mentele, cât și inserțiunile
sunt să se plătească înainte.

Nr. 276.

Brașov, Duminică 14 (27) Decembrie

1908.

Hiperzel șovinistic.

Zilele trecute am publicat o în-
tâmpinare a inspectorului reg. ung.
de școale din Făgăraș Szabo Elemer,
rezervându-ne de a reveni la ea. E
semnificativă și ilustrează mult stările
publice dela noi încercarea acestui
inspector de școale de a se desvino-
văți față cu „comunicările greșite și
nebazate despre activitatea sa“, ce
zice că s'au publicat în ziarul nostru
și de a ne convinge, că el nu în-
țește decât la o înțelegere strânsă și
prietinească între Maghiari și Români
în regularea cauzelor școlare. Spre
scopul acesta d-l Szabo ni-a trimis
un articol al său publicat în organul
oficios al ministerului de culte și in-
strucțiune publică „Neptanitoĸ Lapja“,
invitându-ne să ne convingem din el
despre adevărul afirmării sale; tot-
odată ne-a rugat să promovăm și
sprijinim „nobile sa stăruințe“ cum
a făcut-o reptila din Cluj scrisă în
limba română „Ungaria.“

Deja modul acesta de procedere
față cu vechiul nostru organ național
este atât de straniu, încât trebuie să
credem una din două: Ori că d.
Szabo Elemer cunoaște așa de puțin
mersul lucrurilor și dezvoltarea isto-
rică din patria noastră, încât cercul
judecătoarei sale nu se estinde peste le-
gile și ordonanțele pe care pre-
tinde a 'și întemeia activitatea sa și
peste păreriile străme și incurcate
ale șovinismului dominant, ori că cu
intențiune vrea să ignoreze starea
reală a lucrurilor și prin insinuarea
ce ne-o face de a-i sprijini „nobilele“
sale stăruințe, vrea să-și arate dis-
prețul său față cu nizuințele noastre
legitime naționale.

Noi am admis cazul întâi, care
este cel mai general la șovinistii
noștri, mai cu seamă la aceia din
generația mai tânără, cari în adevăr
n'au învățat și nu știu nimic din
trecut despre naționalități și cărora
nu le rămâne deci decât a merge cu
curentul dominant, acuzând, suspicio-
nând, amenințând și imblătind fraze

despre înțelegerea prietinească și im-
păciuirea cu Români, ce în împrejură-
rile date este pentru aceștia sinonim
cu deplina capitulare. Dacă inspecto-
rul reg. ung, dela Făgăraș a crezut
ziarul nostru capabil de a adopta o
astfel de purtare ca *ultima ratio*, a-
tunci îl asigurăm că s'a înșelat amar
și și-a greșit cu totul adresa! E ridi-
col și absurd, dacă n'ar fi chiar o
făcătoare, de a se presupune dela un
ziar independent ca al nostru, că ar
putea sta pe un grad de sentimente
și convingeri cu foaia profesorului
renegat din „Kolozsvar“, care e a-
nume subvenționată pentruca să
susțină și aproabe politica dușmană
desvoltării noastre naționale.

Era învederat prin urmare din
capul locului că ziarul nostru nu poate
să promoveze și sprijinească stăruin-
țele inspectorului reg. d n cestiune pe
câtă vreme acestea sunt îndreptate
în contra desvoltării firești a școale-
lor noastre și tind față și în mod
violent chiar la maghiarizarea lor.

Provocarea la legea lui Apponyi
nu-l poate salva pe Szabo Elemer
nici ca slujbaş, care trebuie să-și im-
plinească datoria legală, fiindcă, cum
dovădește un fruntaș grănicer făgă-
rașan în corespondența ce o publicăm
mai la vale, el a trecut deja de multe-
ori peste marginile trase de lege, do-
vedind tocmai contrarul dela ceea ce
afirmă, că ar fi binevoitor și față cu
interesele școalelor române. De altfel
din articolul său publicat în „Neptanitoĸ
Lapja“, reiese în mod neîndoios că dâ-
nsul consideră de cel mai mare și înalt
interes al școalelor românești ca să
se transforme în școale de stat un-
gurești și, nechemat, dă sfaturi con-
ducătorilor români și în deosebi bise-
ricilor române să stăruiască a ușura
statului problema de maghiarizare în
timpul acesta de tranziție, prin invo-
ielii încheiate în schimbul unor contra-
concesiuni de tot problematică, ba
ridicule și incapabile de a garanta fie
și numai în treacăt caracterul român
al școalelor noastre.

În articolul său din foaia școlară

ungurească Szabo Elemer însuși re-
cunoaște că „naționalitățile au primit
cu cea mai mare antipatie punerea
în lucrare a legii nouă școlare“ și
totuși pretinde dela bisericile noastre
să facă primii pași ca transformarea
școalelor noastre confesionale în școale
de stat să se facă în înțelegere pa-
cifică cu statul. Aceasta înseamnă a
cere cuadratura cercului și este o
naivitate debitată de mult zelozul
inspector.

Dar Szabo Elemer mai susține
că autoritățile noastre supreme bise-
ricești „au început acuma să caute
singure modalitățile *descurcări paci-
nice* și ale *convenirilor amicale* și nu
se pun pe terenul ce ne desparte, ci
pe acela care ne leagă la olaltă“. Mai
spune despre învățătorii noștri că „un
spirit da simțăminte maghiare începe
a străbate munca lor“.

Aceasta poate fi o dorință fer-
binte a inspectorului dela Făgăraș,
dar nădăjduim că va rămânea numai
o dorință. De altfel cestiunea atitudi-
nei conducătorilor bisericești și a învâ-
țătorilor noștri este o cestiune a no-
astră interioară, pentru care n'avem
lipsă de sfatul „binevoitorilor noștri“
dela putere cu atât mai puțin de
acela al agenților lor.

Solia miniștrilor. Aproape toți miniștrii
ungari și-au ținut de datorință să trimită
din prilejul sărbătorilor crăciunului prin
ziarele maghiare câte o »solie« ceteritorilor,
un lucru cam neobișnuit până acum și o
coincidență cam ciudată. Faptul, că toți
miniștrii au luat deodată peana în mână
și și-au ținut de datorință ca să cuvinteze
și în scris cătră marea mulțime a ceteri-
torilor, este fără îndoială un semn caracte-
ristic al vremurilor actuale și denotă grava
situație, în care a ajuns carul guvernului
în urma ultimelor evenimente, situație
care le-a dictat în mod imperativ să-și
cârpească popularitatea zdruncinată și să
caute a mulcomi spiritele turburate și
nemulțumite. Spicuiam din aceste solii câteva
specimene:

Francisc Kossuth zice între altele:
»Trebuie să avem o voință adevărată pu-
ternică, care să nu isvorască numai din
inimă ci și din minte. Aceasta este pro-
blema noastră a acelor, cari ne-am nă-

cut, am trăit, trăim și vom să murim în
zodia idelilor independente. În natură nu
există salturi ei numai pe prețul unor
mari cataclizme...« cu alte cuvinte zis:
paște murgule iarbă verde!

Apponyi se ocupă în solia sa de Kossuth
Francisc, »care veghiază cu toată trezvia
sufletului său asupra integrității gândului
la viitorul și independența patriei«. »A-
cest gând — zice Apponyi — e ușor de
exprimat, însă greu de realizat. La aceasta
mare muncă se recere înțelepciune și
tărie«.

În fine Andrassy! Despre ce alta
putea să vorbească Andrassy decât despre
fățul său: *votul plural!* După ce face
o excursiune în domeniul istoricului și
concepțiunii despre votul universal, ape-
lează la toți ceteritorii să nu dea crezământ
marilor cugetări și bărbați de stat din
străinătate, cari și-au ridicat cuvântul
contra votului plural, ci să aibă încredere
numai în el, care cunoaște istoricul și des-
voltarea Ungariei și știe ce corespunde
mai mult intereselor »puterii de viață a
statului maghiar milenar.« »Chemarea par-
lamentului — zice Andrassy — este să
servească statul. Chemarea parlamentului
maghiar este să servească *statul maghiar*.
La compunerea parlamentului deci trebuie
să ne cugetăm numai la aceea, ca par-
lamentul maghiar să corăspundă chemării
sale!«.

Cestiunea orientală. Într'un interview
pe care l'a avut la Constantinopol preșe-
dintele comitetului balcanic, Sir Th. Barclay,
a făcut următoarele declarațiuni în diferi-
tele puncte cari alcătuiesc cestiunea orien-
tală:

În cazul unui serios conflict între
Austro-Ungaria și Turcia, Anglia își va
oferi ambelor partide serviciile sale bune
și desinteresate. Crede că este o necesitate
geografică, ca să se mențină bunele relații
între Anglia, Austro-Ungaria și Turcia,
bine înțeles, fără ca Germania să se simtă
întru câtva jignită. Sir Barclay consideră
pe Austria ca un factor necesar în stabi-
litatea raporturilor de prietenie ale Angliei
cu Germania. Austria, ca un stat pacinic,
poate mai mult decât oricare alt stat să
conlucreze la păstrarea echilibrului și a
păcii europene. Dacă s'ar înjgheba o con-
fедераție balcanică dușmănoasă față de
Austria, confederatia ar putea conta pe
simpatiile Angliei, numai în ipoteză dacă
ea ar fi alcătuită cu intenție de *defensivă*.

Cunoscută fiind alianța Rusiei cu An-
glia, Barclay declară că din prietenia acea-
sta Rusia nu ar profita nimic politicește
într'o viitoare conferință internațională

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Viscolul.

Novelă de A. S. Puskin.

Cătră sfârșitul anului 1811, în acea
epocă vecinic memorabilă, trăia la moșia
sa, Njenaradovo, bravul Gavriilo Gavri-
lovi. El era iubit în toată împrejurimea
din cauza ospitalității și a bunăvoinței sale.
Vecinii mergeau foarte adese-ori la el, pen-
tru a fi tractați cu mâncări și beuturi și
pentru a se juca boston cu nevasta lui
Prasskovja Petrovna, cu trageri de câte
cinci copeci; alții ca să vadă pe tata lui,
Maria Gavrilovna, care număra șaptespre-
zece ani. Ea era privită ca una dintre
moștenitoarele cele mai bogate și multora
le plăcea să-o considere ca pe nevasta ori
nora lor viitoare.

Maria Gavrilovna a fost crescută cu
romane franțuzești și era de-o fire foarte
amoroasă. Obiectul simțământelor ei era
un sublocotenent sărac, care de prezent se
afla în concediu. Se înțelege că și tinărul
ofiter ardea de aceeași pasiune. Părintii
Mariei însă, când li-se descoperiră aceste
înclinări reciproce, îi interziseră fetei chiar
și numai a se gândi la el, ear pe tanăr îl

tractau mai rău decât pe un asesor con-
cediat.

Indrăgiiții noștri schimbau scrisori și
zilnic își dădeau întâlniri secrete sau în
păduricea de brad apropiată sau la o ca-
pelă veche. Acolo își jurau unul altuia iu-
bire vecinică, își plâneau soartea amară
și cercau după mijloace, cum ar putea să-și
rupă cătușile. Din conveniriile secrete și
din scrisorile ce le schimbau ei, au ajuns
la concluziunea, că dacă voința firmă a pă-
rinților le stă în cale, ear ei nu pot trăi
unul fără altul, să-și realizeze ei dela sine
aspirațiunile fără a mai cere binecuvânta-
rea lor.

De sine înțeles că în capul tânărului
se învârtiră întâiaș-dată aceste idei fericite,
cari au aflat un deosebit farmec în fanta-
sia Mariei.

Veni iarna și puse capăt acestor
întâlniri. Dar schimbul de scrisori deveni
cu atât mai viu. Vladimir Nicolajevici ruga
pe Maria Gavrilovna în fiecare scrisoare a
sa să primească propunerea de-a se căsă-
tori cu el în secret, ear dacă va trece un
timp, să se arunce la picioarele părinților
ei, cari fără îndoială, mișcați de credința
eroică și nefericirea lor, îi vor primi stri-
gând: »veniți copii, veniți în brațele uoa-
stre«.

Maria șovăi mult. Ea respingea un
plan de fugă după altul. În fine după multe
lupte sufletești să învoi. În ziua fixată se
decise, ca ea se nu ia parte la cină ei,
sub pretext că suferă de dureri de cap,
să se retragă în camera sa. Cameriera ei
era inițiată în acest complot. Amândouă
trebuiau să coboare scările spre grădină,
la marginea căreia avea să le aștepte o
sanie trimisă cu scop ca să ducă pe Maria
la satul Schadrino, cinci verste dela Nje-
naradovo. Aici trebuia apoi să se coboare
la biserică, unde avea să o aștepte Vla-
dimir Nicolajevici.

Noaptea precedentă Maria își pachetă
rufăria și o rochie, scrise o scrisoare lungă
cătră o prietină a ei, femeie cu mult sen-
timent, iar altă scrisoare cătră părinții. În
aceasta își lua rămas bun în terminii cei
mai mișcători, își justifica pasul invocând
puterea nebiruită a pasiunii sale și în-
cheia cu asigurarea că va considera ca
cel mai fericit moment din viața ei acela,
în care i-se va da voie să se prostearnă
la picioarele părinților.

După ce pecetlui scrisorile cu pecete
dela Tula, pe care erau gravate două inimi
arzânde, se aruncă pe pat și adormi.
Dar și somnul încă-i fu turburat de vi-
suri grele. I-se părea că se află în mo-

mentul când urcă sania spre a merge la
cununie și tatăl său o reținea. Simțea
parcă cum el o trăgea cu iuteală de fulger
peste zăpada rece și o arunca într'un abis
fără de fund...

...Eată, cum cade în jos cu inima ne-
spus de sfâșiată. Vedea pe Vladimir al ei
palid, acoperit de un val de sânge și lup-
tându-se cu moartea se ruga cu voce miș-
cătoare de Maria să grăbească ca să-i fie
mireasă. Aceasta și alte visuri și fel de
fel de viziuni fantastice se sbăteau prin
creerii ei.

În fine să deșteptă. Mai palidă ca de
obicei și cu o mare durere de cap. Pă-
rinților le bătu la ochi aceasta neliniște
a ficei lor; grija lor delicată și nesfârși-
tele întrebări de: »ce-ți lipsește copilă?
Ești bolnavă Mario?« îi sfâșiau inima. Ea
se silea să-i liniștească, să apară veselă,
dar fără rezultat.

Se însări. Gândul că aceasta este
ultima zi ce o petrece în sânul familiei
sale, îi strângea inima. Era mai mult
moartă decât vie. În taină își luă rămas
bun dela toți și toate ce o încunjurau. Se
așternuse masa pentru cină. Inima-i bătea
violent. Cu voce tremurândă declară, că
nu va putea să participe la cină, și pofti
părinților »noapte bună«. Aceștia ca de

Anglia, care urmărește numai interese comerciale, nu va susține niciodată aspirațiile politice ale Rusiei în Balcani. Are însă toată bunăvoința față de țărișoara Sârbilor, cari nu au nici un drum deschis spre mare. Anglia s'ar bucura, dacă ar primi Serbia, din partea Austro-Ungariei și a Turciei, o fâșie de uscat, care să o poată lega în legătură cu Muntenegru și prin aceasta cu marea. Crede de altfel, că acest lucru s'ar putea realiza și prin cumpărare, ba s'ar putea ca Serbia să primească des-păgubiri chiar fără compensații teritoriale.

În totalitate Barclay, este optimist în ceștiunea viitorului statelor balcanice. Are convingerea că revoluția turcească este un pas spre propășire, iar țările vecine vor face tot posibilul să nu stânjenească această dezvoltare pacinică.

Serbarea centenarului nașterii lui I. Popasu.

Implinindu-se în 20 Dec. n. a. c. o sută de ani dela nașterea episcopului Ioan Popasu, protopopul de odinioară al Brașovului, comitetul parohial al bisericii Sf. Nicolae și-a ținut de o sfântă datorință ca să serbeze în mod demn și sărbătoresc aniversarea de o sută de ani a nașterii fericitului protopop și episcop, care atât de mult a binemeritat pentru neam, biserică și școală.

În scopul acesta s'a întrunit Joi comitetul parohial al bisericii Sf. Nicolae și la propunerea președintelui Dr. V. Saftu a stabilit unanim următorul program al serbărilor aniversare:

Sâmbătă în 20 Dec. v. la orele 6 seara serbare școlară în sala festivă a gimnaziului. La aceasta serbare se va rosti un discurs festiv ocazional, iar corul elevilor școalelor noastre va ezecuta mai multe cântări sub conducerea d-lui profesor George Dima.

La orele 8 seara priveghiere în biserică Sf. Nicolae.

Duminică în 21 Dec. v. liturghie, predică ocazională și parastas. Începutul la orele 9 dimineața. Cântările liturgice și de parastas vor fi executate de corul mixt al bisericii Sf. Nicolae. După parastas *slujbă ocazională la bradul lui Popasu* din curtea bisericii.

După amiază la orele 2 *împărțirea hainelor* între elevii săraci din Scheiul-Brașovului. Cu aceasta ocaziune președintele comitetului parohial Dr. V. Saftu va rosti un discurs despre viața și faptele lui Ioan Popasu. De încheiere se va distribui între Români din Brașov *chipul fericitului episcop*, tipărit în mai multe sute de exemplare.

La aceste festivități aniversare sunt invitați cu dragoste frățească toți Români din Brașov și împrejurime.

obiceiu i-au dat binecuvântarea sărutându-o, ear ea, deși plină de resignare, abia și putu reține lacrimile.

Când intră în camera ei și se văzu singură, căzu pe un jet și isbucni într'un plâns amar. Cameriera o conjura și ruga să se liniștească, să aibă curagiu. Toate pregătirile se făcură. Numai un ceas și Maria trebuia să părăsească pentru totdeauna casa părintească, camera ei, viața liniștită de fecioară și bucuriile ce le-a gustat odinioară acolo. Afară băntuia un viscol turbat; vântul urla, obloanele pocnau și se mișcau. Toate acestea îi păreau Mariei ca o admoniere amenințătoare și ca o profetie fatală.

În casă se făcu liniște. Toti durmiau.

Maria își aruncă șabul peste umeri, îmbrăcă un palton călduros; luă geaman-tanul în mână și pe scările ce conduceau spre grădina se coborî. Cameriera îi urmă cu două pachete. Viscolul nu se îmblânzise încă și le isbea în față cu furie, ca și când ar fi voit să oprească în cale pe tânăra vinovată. Cu mare greu ajunseră la porțiță. Sania le aștepta. Căii aproape înghețați, nu voiau se mai stea locului și vizitiul lui Vladimir îi preumbla în sus și în jos căutând să-i liniștească. El ajută tinerei dame și camerierei să se urce în sanie, așeză pachetele, luă frânele și caii plecară.

(Va urma.)

Deșteaptă-te Române!

Proces la tribunalul din Alba-Iulia.

— 23 Decembrie n.

(Fine.)

Dr. I. Maniu (continuând): Ori doară crede d-l procuror, că numai poporul român n'are dreptul să-și caute strălucirea trecutului sau să-și plângă în strofe duioase amarul acestuia? Nu cumva numai un singur popor are îndreptăirea, să pomenească trecutul?... În vremurile trecute s'au desfășurat atâtea fapte s'atâtea întâmplări!.. Și pentru că d-l procuror e contra, oare sufletele visătoare, să n'aibă dreptul să alcătuiască din aceste fapte scânteitoare ale trecutului creațiuni poetice?... Din antipatia, pe care o predică d-l procuror față de acest trecut nu pot face altă concluziune, decât că dânsul ar vrea să introducă *suo jure et voluntate* fără nici o aprobare etică un adevărat *jus placeti* pentru cântecele românești... Marșul revoluționar „Marselleza”, care provoacă direct pe cetățeni împotriva despoților, astăzi se cântă și'n palatul Țarului... Marșul lui Rakoczy, care agită împotriva dinastiei, se cântă în Viena... Și totuși nu s'a găsit nici un Trepow, care să ezileze în Siberia pe cei ce cântă Marselleza și nu s'a aflat nici un procuror în toată Austria, care să ridice acuză împotriva celor ce au cântat marșul lui Rakoczy sau împotriva cântecului revoluționar „Kossuth nota”, care încă e cântat fără jenă în fața Burgului... În istoria popoarelor sunt evenimente și simțăminte, cari trebuiesc cinstite. Noi ne-am învățat să cinstim ceace pentru un popor formează amintiri prețioase, dar în schimb avem și noi dreptul, să cerem, ca acest popor să cinstească ce-i al nostru... D-l procuror rupe câteva strofe, cari i-se par mai tari și pe aceasta își întemeiază acuza. Uită însă sau dintr'adins nu vrea ca să aprecieze rostul acestei poezii din punct de vedere istoric. Dacă numai puțină silință și-ar da, ca să cunoască istoria, ar ajunge de sigur la alte convingeri, ar înțelege atunci că acest imn n'a provocat niciodată pe Români ca să urască pe Maghiari sau să dea năvală asupra lor ci el s'a format din sbuciumul vremurilor, prin care a trecut neamul românesc de pretutînea, care mai ales în timpul dela 1848, era pus la grele încercări atât prin neînțelegerile interne, cât și prin atacurile multiple, ce veneau din partea dușmanilor, cari îi înconjurau din toate părțile... Punctul din acuza d-lui procuror, că Români strigă, că Dunărea-i furată și că prin acest strigăt vrea să înțeleagă, că Maghiarii au furat Dunărea, care de altfel ar trebui să aparțină Românilor, o de-a dreptul comic... Că ni-ar plăcea sau că am tinde, să ne estindem până la Tisa, asta s'ar apropia intrucâtva de adevăr, dar că noi Români din Transilvania am tinde ca să trecem dincolo de Tisa și s'ajungem până la Dunăre — asta, sunt convins, n'o credeți nici D-voastră și cred, că radeți deodată cu noi de astfel de afirmări naive... Poetul în versul: „strigăți în lumea largă că Dunărea-i furată” nu înțelege pe Maghiari, că ar fi robii Dunărea, ci pe Turci...

...Acest imn s'a cântat mereu dela alcătuirea lui și până în vremile de azi, nimenea nu s'a gândit să-i facă proces până nu s'a ridicat procuratura din Alba-Iulia împotriva lui. Aici am o mulțime de cărți, în cari s'a tipărit acest imn și totuși nici o carte n'a fost confiscată sau adusă înaintea tribunalului. Dar am și o teză de doctorat, lucrată de D-l Ion Rațiu, în care autorul tractează chiar despre imnul „Deșteaptă-te Române”. Acestui tractat științific nu numai că nu i-s'a intentat proces de agitație, ci din contră forul cel mai chemat la aprecieri de astfel de materii, dascălii de știință pozitivă dela cea mai înaltă instituție culturală, profesorii dela Universitatea din Clujau primit acest tractat cu satisfacție dându-i calculul distincției. Întreb dară cine a greșit, când a pus acest imn sub acuză? D-l procuror sau înaltul așezământ cultural din Cluj, care n'a aflat nici o agitație în acest răsunet? Un lucru trebuie deci să constat și anume: trebuie să fie prea multă preocupare și unilateralitate în acuza susținută de D-l procuror atunci, când Universitatea din Cluj distinge astfel tema despre acest imn...

Unul dintre martori mi-a făcut insinuația nedeamnă, că eu, care încă am fost de față la pertractarea amintită aș fi fost atins neplăcut, când s'a cântat Deșteaptă-te Române. În contra acestei insinuații nedemne protestez din toată puterea sufletului meu. Prin o astfel de mărturisire înconștientă acel martor a voit, să agraveze poziția acuzaților. Țin însă, să anunț solemn din acest loc, că cântarea acestui imn nici odată nu m'a atins neplăcut. Din contră țin, să afirm că eu în-

sumi l'am cântat și l'am cinstit cu evlavie întotdeauna. L'am cinstit, ca pe un imn al libertății, ca pe o chemare entuziastă la luptă leală pentru acest motiv al existenței noastre fără de care nu putem fi, l'am cinstit, pentru că n'am văzut în el îndemnare la ură... D-l procuror găsește agitație în el sau mai bine gândește că conține agitație. E ușor a gândi, e ceva mai greu a afirma, dar e foarte greu a dovedi... D-l procuror n'a dovedit nimic și totuși cere pedeapsă pentru agitație...

Și-acum fiind-că mă apropiu de încheiere, dați-mi voce onorat tribunal ca să spun încă un lucru. Acest imn nu conține agitație, când ne duc feciorii la moarte — pildă cazul soldaților noștri Români din Oradia, cari la pornirea spre Bosnia au fost petrecuți cu marșul „Deșteaptă-te Române”, cântat de muzica militară. Dar atunci când e vorba, ca în calitate de cetățeni pacinici ai acestei țări să ne manifestăm și noi simțămintele noastre românești, atunci suntem trași în cercetare criminală pentru agitație. O astfel de procedură, onorat tribunal, nu poate fi legală și nici încuviințarea morală n'o poate avea. De aceea cer nu numai în numele acuzaților, ci în numele întregului popor român, ca D-voastră să statoriți odată pentru totdeauna că acest cântec, acest „Deșteaptă-te Române” nu conține agitație, nu poate fi obiect de acuză și că nu trebuie prigonit. Aceasta e legal, e drept, e moral.

După această strălucită pledoarie, din care eu abia am reprodus poate a patra parte escludând în deosebi partea juridică a discursului — a urmat după amiază la trei ceasuri pledoaria d-lui avocat Dr. Camil Velican. Mai puțin entuziast, și mai puțin pronunțat ca cel ținut de d-l Maniu, a fost totuși un discurs energic, pornit din convingeri adânci, întretășut mai mult de argumente juridice bine chibzuite.

După replica de compătimit a procurorului, care a ținut să mai pomenească încă odată, că în Blaj sunt stări bolnave, a urmat încă un scurt și demn răspuns dat de d-l Maniu,

Dacă-i vorba — zicea d-l Maniu — ca să reflectez la afirmarea d-lui procuror, că în Blaj ar fi stări bolnave, voind să înțeleagă că Români ar fi aceia, cari au zămislit aceste stări, să-mi dea voie d-nul procuror să-l fac atent, ca să se intereseze mai bine de cauza acestor stări bolnave, căci interesându-se din adins va afla multe anormalități, pe cari nu noi Români le-am creat. Va afla că și cruci și monumente au fost batjocurite și aruncate în aer și aceste fapte de înfrățitoare aducere aminte nu noi le-am săvârșit... D-l procuror afirmă, că în Blaj se pune la cale plămădirea Marei Români. E ușor să afirmi, dar e greu să dovedești. D-l procuror afirmă, fără să dovedească. Eu din contră sunt în stare să dovedesc, că noi Români nu vrem întemeierea Marei-Români, ci vrem ca și mai departe, să stăm în slujba acestei țări, dar pretindem încă ceva: egalitate și dreptate. N'am vrut și nu vreau să fac politică în fața tribunalului, dar d-l procuror ține ca prin sentimente culese din domeniul politicii sentimentale să-și ajungă țânta. Asta nu-i etic. Dânsul are datorită să-și dovedească acuza, iar nu să-și mărturisească sentimentele și impresiile sale personale. Ori ce sentință întemeiată pe astfel de motivări ar fi ilegală, pentru că în hotărârea judecătorilor n'are să figureze sugerațiile subiective și preocupate, ci dreptatea ideală și relativă numai într-un atît întru cât e adusă de oameni. Acum ca și înainte de amezai cer același lucru dela onoratul tribunal: achitarea acuzaților și enunțarea, că imnul „Deșteaptă-te Române” nu conține agitație.

După acestea președintele Korbuly dimpreună cu ceilalți doi judecători se retrag pentru a aduce sentința. După o consfățuire de aproape un ceas se întorc cu sentința gata. Acuzații sunt achitați, dar în motivare președintele spune — ceoace am amintit și mai sus — că imnul „Deșteaptă-te Române” conține sâmburile agitației, dar deoarece în cazul de față nu s'a dovedit, că acuzații ar fi cântat și *cu-vinte* din acest cântec, a trebuit să fie achitați.

D-nii Maniu și Velican au anunțat recurs de nulitate în contra acestei părți din motivare, iar procurorul în contra achitărei.

Cu asta s'a sfârșit aceasta pertractare, din care cei de față și-au făcut multe impresii, unele înălțătoare — cari se pot spune — altele triste, cari nu se spun, pentru-că nu-i șade bine nimăruia, ca să-și spună totdeauna păcatele proprii în public — mai ales în cazuri de acestea — știind

foarte bine, că prin scormoniri de patimi, nu se va ajunge nici odată la realizări de țante ideale.

Correspondentul.

Îi mustră conștiința.

Inspectorul dela Făgăraș d. Szabo Elemer, a ținut să-și facă propria corectură în „Gazeta Transilvaniei” nr. 268/908. Nu pot cunoaște alt motiv, care să-l îndepne la acest pas, decât mustrarea conștiinței lui, care se vede că a început a-l neliniști. Întâmpinarea d-sale intitulată: „În cauza școalelor noastre” din numărul citat, este obicinuita armă a șovinistilor noștri, cari vor să acopere păcatele lor cu fraze din domeniul iubirei (!) făcând escursiuni caraghioase și cercând a abate atenția mulțimei ca să nu priceapă. Insuși faptul că acest domn se provoacă la foaia „Ungaria” a lui Moldovan Gergely ni-aduce aminte de zicală Românilui că: Sacul și-a găsit petecul. Insoțirea d-lui Szabo Elemer cu dalde Moldovan Gergely, Șalusinsky, Ghedeon e prea prea străvezie, ca să mai prindă la oameni cu scaun la minte.

Dar mirare mare ne cuprinde văzând cum Szabo Elemer vrea să facă pe împăciitorul și pe „cugetătorul nobil” (cum însuși zice despre sine) care vrea să sădi sâmburul de muștar al păcii între Români și Maghiari. Dânsul zice așa ceva în gazetă, dar să vedem faptele lui ce și cum glăsuiesc? Vorbele frumoase pot fi cât de multe, dar faptele — dau tonul! În cele următoare vom descoperi câteva din faptele acestui: „homo novus”. Iată-le:

Cea dintâi circulară a acestui inspector (care era pe atunci girant interinal și inspector substituit școlar în comitatul nostru Făgăraș) conținea o amenințare la adresa învățătorilor și susținătorilor de școli.

Visita ce a făcut-o în iarna trecută pe la unele dintre școli a făcut să cunoaștem pe acest om așa cum este el: *intolerant și lipsit de scrupuli*.

Nu mult după aceasta am trebuit să primim vestea ca acest inspector prin apucătură a decretat în toate școlile foste grănițarești, cari sunt școli cu limbă de propunere română, exclusiv limba maghiară ca limbă de propunere, lăsând pentru limba română abia dela clasa a III-a în sus câte 2 ore pe săptămână.

Această încercare de atentat a avut darul să cutremure pe toți descendenții foștilor grănițeri. Ei întreprinseră pași comuni de apărare, cari au avut rezultat, fiind scoasă din vigoare hotărârea comisiunii administrative, luată sub presiunea lui Szabo Elemer.

După aceasta încercare de atentat, încrederea în imparțialitatea și respectul față cu legea a acestui om, a scăzut la noi Români grănițeri la 0. Dacă un asemenea bărbat pus în fruntea daraverilor școlare este în stare să îndeplinească așa un lucru peste noapte, ce încredere mai merită el?

Amărăciunea noastră a mers crescând, când d-l Szabo Elemer, în loc de ași trage pe seamă că unde este și ce datorie are de a fi „sămănător de pace” și nu de ură, rând pe rând esmite ordine, cari tot mai adânc jigneau sufletul nostru, cari cu sudori de sânge am susținut până acum școalele, iar acum de odată să ne vedem scoși din drepturile noastre peste lege, fără de nici un scrupul.

Ori ce hârtie, care până atunci era redactată în limba noastră română, și foștul inspector nu o refuza, ne era respinsă cu motivarea că nu e scrisă în limba statului. Ba acest d-n inspector, ca să-și arate rolul de „cugetător nobil”, ni-a dat ordin să luăm în ședințele senatelor noastre școlare protocoalele în limba maghiară, nevoind să audă nimic despre împrejurarea, că așa ceva este absurd și din motivul că în senatele școlare sunt indivizi cari nu știu de loc această limbă. Acest ordin monstruos, care nu se poate baza necum pe lege, dar nici pe ordinațiune ministerială, a fost recurat și nu știm nici acum încă ce soarte va avea acest recurs la înaltul Ministru de culte și instrucție publică.

Dar să mergem mai departe. Legea cea nouă școlară nicăiri nu impune, nici chiar acolo, unde are școala respectivă ajutor de stat, dar e cu limbă de propunere nemaghiară, să zicem română, ca manualele să fie exclusiv maghiare, precum a cerut cu amenințări ca să fie, acest domn inspector în școlile grănițarești.

Ministrul a aprobat cărți ce sunt a se introduce în școli cu limba de propunere nemaghiară, și cari pot fi folosite, iar d-l Szabo Elemer a refuzat permisiunea de

a le folosi. Acum poftim învățătorul și fă progres cu școlari, cari vin mai întâi la școală și nu cunosc literile, cere-le răspuns în limba statului, căci altfel d-l inspector te scoate cu nesuficient și te îndrumă la penzie! Oare asta și celelalte sunt ele semnul vădit al »cugetătorului nobil« — cum ar vrea d-l Szabo să i se zică? Nu se prea vede!

Dar încă ce vom zice când vom ști că acest inspector vrea să fie mai mult chiar decât ministrul și decât legea sancționată? A spus în adunarea învățătorilor de stat și comunali în Făgăraș, că — cu toate că ministrul a dat comunelor foste grănițarești dreptul, și a enunțat că școlile foste grănițarești sunt cu limbă de propunere română, el, inspectorul, nu vrea să știe de asta ci le socotește și în viitor ca niște școli de »stat... Și așa a și făcut.

Am cunoștință, că bolnăvindu-se la o școală comunală grănițarească învățătorul, care a cerut concediu, acest inspector, din propria sa putere, a numit ca substituit pe un învățător neromân și care nu avea calificare pentru școli cu limbă de propunere română, voină a-și crea caz de precedentă și doar a-și arăta prin asta și iubirea sa (?) cea mare față de descendenții grănițerilor din Țara Oltului!

Norocul că opoziția energetică ce i s'a făcut a zădărnicit acest plan, dar într-o altă parte, în altă comună grănițarească i-a succes a îndeplini asemenea faptă.

Unde este aici respectul de lege? Unde este tactul omului, care ar trebui să încălzească inimile și să le apropie prin păzirea dreptății, iar nu să le împrăștie și să le înstreineze de cauza sfântă a culturii poporului?

Dar poate că va zice cineva — precum au și zis unii naivi — că alta este soarta școlilor comunale, foste grănițarești, și alta acelor confesionale!

Dar ce ne împiedecă pe noi a crede că dacă școlile comunale, susținute de comune curat române, cari au drepturile lor autonome și legale, sunt azi în așa mod desconsiderate, nu vor ajunge mâine ori poimâine chiar tot aceeași soartă și școlile confesionale? Ori doară încă și mai rea? Doar ar trebui să știe d-l inspector că ori comună bisericească ori comună politică curat românească, tot în același mod este percutată de lovitură, căci tot noi de noi suntem. Ori arunc bisericesc ori comunal, din al nostru buzunar ese.

Azi mie, mâne ție! Iată ce ne așteaptă dela oameni fără scrupuli ca inspectorul nostru!

Intre asemenea împrejurări a-și ridică cineva cuvântul, pozând pe cugetătorul nobil, care vrea să samene pace, pe hârtie, iar în realitate scormonește și învrăjbește sufletele în masă, precum a făcut și face d-l Szabo Elemér, este curată hipocrizie, și păcat de timpul pierdut cu scrisoarea. Dacă e d-l inspector destoinic de ceva, să ne dovedească prin fapte, despre cari să putem vorbi ori și unde și și în ziare, iar dacă nu, atunci cel puțin să nu cerce a spăla harapul, căci face osteoneală zadarnică.

Grănițerul.

Blaj, 25 Decembrie 1908.

Alegere de primar. Așa se vede că atentatele nedemne, ce s'au făcut de atâtea ori împotriva ființei naționale a Românilor din Blaj, au trezit un viu și impunător resenz, care ține să se manifesteze și să se intruzeze în fapte laudabile ori de câte ori e vorba de vre-o afacere publică.

Nu de mult la alegerea membrilor în reprezentanța comunală, Blăjenii încheagă într-o solidaritate admirabilă, au făcut, ca lista românească, să învingă ca nici-odată, iar Miercuri în 23 Decembrie c. după o constătuire demnă ținută sub conducerea d-lor Aug. Bunea, deputat Maniu, profesorul Precup, Dr. Dănilă Sabo și alții — au ales cu aclamațiune pe d-l N. Dragoș de primar al municipiului Blaj. Cu aclamațiune zic, pentru că candidatul contrariu n'avea de cine fi sprijinit, deoarece acestora — cu toate că au pe Boete în fruntea lui — le-a perit voia de a se mai lua la luptă cu Români.

N'au graiu sfărâmurile de piatră ale celor două monumente pustiite, dar cât de minunate sunt faptele lor!

STIRILE ZILEI.

— 13 Decembrie v.

Conferența publică de mâine. A cincina conferență publică din seria conferențelor inițiate de despărțământul Brașov al »A-

sociațiunei« se va ținea mâine, Duminecă la oarele 6 seara în sala festivă a gimnaziului. D-l profesor Dr. Alexandru Bogdan va vorbi despre: »Literatura și problemele istoriei literare«.

Pentru banca culturală »Lumina«. Precum aflăm comitetul bisericii Sf. Nicolae din Scheiul Brașovului a hotărât în recența sa ședință să semneze 50 acții în suma totală de 10,000 cor. de ale băncii culturale, ce e proiectată a se înființa în Sibiu.

Pentru soldații noștri din Bosnia. Cu posta de azi am primit din partea »Esce-lenței Sale d-lui comandant al corpului de armată XII din Sibiu, generalul de cavalerie Gaudernak o scrisoare, în care se exprimă tuturor ziarelor și oficiilor mulțumiri călduroase pentru acțiunea întreprinsă în favorul soldaților austro-ungari din Bosnia. Totodată se aduce la cunoștință publică că de pe teritoriul corpului XII de armată s'au colectat ca daruri în bani peste 13,000 cor., cari au fost trimiși la locul destinațiunei împreună cu număroasele daruri în alimente și îmbrăcăminte pentru iarnă.

Alegere de învățător. Pe mâine este convocat sinodul parohial al bisericii Sf. Adormiri din Brașovul vechiu pentru alegerea unui învățător în postul devenit vacant prin trecerea la pensie a d-nei Sabina Savoiu. La acest post au candidat precum aflăm d-nii învățători Komulus Ardelean și Vasile Creangă.

În folosul sindicatului ziaristilor din București se va da Miercuri 17 Decembrie la Teatrul Național o mare reprezentație. Se va reprezenta cu acest »prilej« o cântărie, prea frumoasa comedie a d-lui Maior Ursachi. D. Petre Liciu și d-ra Tina Barbu, vor spune mai multe monoloage. Această reprezentație va fi onorată de prezența M. S. Reginei, înalta protectoare și presidenta de onoare a sindicatului ziaristilor.

Necrolog. D-na văd. Mariuța Dumitru ca mamă împreună cu rudele ne aduc la cunoștință moartea fiului respective fratelui și cumnatului lor *Romulus Dumitru*, teolog absolut și iurist anul al IV-lea în etate de 25 ani, întâmplat în 25 Decembrie st. n. 1908, noaptea la ora 1 în Orăștie. Înormântarea se va face Duminecă în 27 Decembrie la 2 oare p. m. în cimitirul gr. or. din Orăștie. — Odihnească în pace!

Noul ziar »Minerva«, care apare în fie-care dimineață cu ultimele știri din țară și din străinătate, și-a scos deja primul număr, cu data de astăzi. El se estinde pe 8 pagini și este foarte variat și bine îngrijit; aduce și mai multe ilustrații. Articoul-program spune că ziarul a fost înființat ca organ al intereselor generale, că va urmări cu toată luarea aminte cele ce se petrec în viața economică culturală și politică, fără a voi să creeze vre-un curent. Mai cu samă va fi stăruitor în ce privește mișcarea culturală a întregului neam românesc. »Minerva« vrea să fie organ popular și național în cel mai larg înțeles. Personalul de redacție e compus din vechi ziaristi, profesori, avocați, precum d-nii: I. Slavici, I. Scurtu, C. Demetrescu, P. Botan, George Ocășan, Doinaru, L. Leist, A. Iliescu. Abonamentul: în țară 18 Lei, în străinătate 40 Lei, pe an. Nr. 1 se împarte gratuit. Redacția și administrația: B-dul Academiei 3, București. — Urăm noului ziar viață lungă!

Direcțiunea institutului »Vulturul« ne comunică că institutul de credit și economii »Vulturul« din Tășnad (com. Sălagiu) cu 1 Ianuarie 1909 st. n. își va începe activitatea. Atât înregistrarea firmei, cât și publicarea în foaia oficială deja s'a săvârșit.

Președintele camerei turcești. Camera turcească a ales pe candidații la președinție, pe trei tineri turci, și anume: Ahmed-Fiza deputat al capitalei, Emrulah funcționar la ministerul instrucțiunei publice, deputat al orașului Kirkilise, și d. Azmi deputat din Preveza. Unul din acești trei candidați va fi numit președinte de către Sultan.

Conflict între regele Petru și principele Arsene. Intre regele Petru și fratele său, principele Arsene, a izbucnit un violent conflict, a cărui urmare a fost retragerea apanajului anual de 50.000 franci, ce fusese acordat principelui.

Decesul unui șef de stat de legațiune. Din Belgrad se anunță că secretarul legațiunei sârbești din Constantinopol, Roșko Liubicic, a fost destituit din postul său

printr'un ucaz regal. Se spune, că Liubicic ar fi trădat unei puteri streine cheia corespondenței cifrate ce i-se adresa de către guvernul sârb.

Datoriile moștenitorului tronului sârbesc George se urcă la o frumoasă sumă de 300,000 fr. Alaltăieri îi s'a protestat de către o bancă din Belgrad un schimb de 30,000 fr., pe care n'a vrut să-l plătească regele Petru. Se spune de altfel că principele George a folosit banii împrumutați pentru »organizarea bandelor macedonene«.

4000 pomi de Crăciun luați cu forța. În ajunul Crăciunului era mare vânzare de pomi de crăciun într-o piață din Berlin. Venise o mulțime de oameni să cumpere pomi Unul dintre vânzători, desfăcându-și întreaga marfă, a dat voie băeților, ce stăteau în apropiere, să adune rămășițele din pomii vânduți. Mulțimea ce staționa în jurul pomilor, se vede că înțelesese greșit cuvintele vânzătorului, căci începuse să care la pomii încă nevânduți. În timp de 10 minute au fost luați cu forța vre-o 4000 de pomi, fără ca vânzătorii și polițiștii să fi fost în stare să împedece mulțimea.

Fapta eroică a unui medic. Zilele acestea a murit Dr. Alfred Kühne, medic comunal și cetățean de onoare în Mauer (Austria de jos). El s'a distins în mai multe rânduri ca medic militar și ca medic al »Crucei roșii« în campania sârbo-bulgară. După ce s'a retras din armată în calitate de medic comunal i-a fost dat să execute o operațiune în împrejurări extraordinare. Într-o seară viscoloasă de iarnă, o locomotivă s'a ciocnit cu o sanie înaintea stațiunei Liesing. În sania trasă de doi cai o societate veselă se întorcea spre casă trecând peste șinele de tren. Căii s'au speriat și sania s'a aruncată la o parte, iar viziții a căzut pe șini așa încât locomotiva a trecut peste ghenunchii lui zdrobindu-i amândouă picioarele. Trupul lui zăcea sub locomotivă, care imediat s'a oprit în loc, fixându-i picioarele de șini. În urma frigului și a pierderii de sânge bietul țaran leșinase. Medicul comunal Dr. Kühne a venit la fața locului, s'a introdus sub locomotivă și la lumina facelor, fără nici o asistență, a amputat picioarele vizițiiului. Situația lui abia se poate închipui: medicul stătu aproape 3 oare în zăpadă, sub locomotiva înfierbântată, a amputat amândouă picioarele vizițiiului, a oprit curgerea sângelui și a cusut rana. Vizițiiul a fost apoi transportat la clinica medicului Billroth.

O doborâre de casă răspândită. Cântărea continuă după spiritul (Franzbrantwein) și sarea lui Moll, dovedește că întrebunțarea lor, ca fricțiune alinătoare de dureri, reumatice are efect bun. — Sticla 2 cor.

Se trimite zilnic cu rambursă postală de liferantul curții c. și r. A. Moll, Viena, Tuchlauben 9. În depozitele din provincie s'a se ceară expres preparatul Moll provăzută cu marca de scut și subscriere. — (4)

Varietăți.

Până acum știam că se distribuie prin canal, prin fir etc. *apa, lumina, căldura*. Astăzi se poate distribui și frigul tot prin canal. Sunt în America mai multe orașe ca: New-York, Boston, Saint-Louis, Baltimore etc. în cari niște stațiuni centrale produc frigul prin ajutorul amoniacului și apoi prin conducte îl împart până și prin cele mai depărtate locuinațe particulare.

Numărul exemplarelor de jurnale sau de reviste apărute în anul 1907 în America s'a ridicat la 10 miliarde și jumătate; adică câte 125 de numere de ziar sau revistă pentru fiecare suflet.

456 din aceste publicațiuni au scos în cursul anului 1907 și numere duminicale — și tiragiul acestor numere s'a ridicat la 11.539.000 de exemplare.

Socotind în mijlociu 32 pagini pentru fiecare număr, s'a constatat că s'ar putea edita cu această hârtie o bibliotecă de 5.900.000 volume de câte 400 pagini fiecare.

Consumația hârtiei întrebunțate pentru organe periodice s'a întreit în Statele Unite dela 1880 la 1907.

Acum câtă-va vreme a fost închisă în închisoarea Hollowray din Londra frumoasa *sufragistă* miss Christabel Pankhurst. În vederea liberării ei se fac de pe acum o mulțime de preparative.

Un car de triumf tras de patru cai albi o va aștepta la poartă. Douăsprezece sufragiste pe cai albi îi vor forma garda

de onoare. De o parte și de alta a carului, precum și înaintea și înapoia lui, va merge o colosală mulțime de sufragiste, cu steaguri și cântând un cântec, făcut înadins pentru această ocaziune.

Atunci se va inaugura și o uniformă care va fi pe viitor uniformă oficială a sufragistelor. Această uniformă se va compune din o rochie scurtă de catifea, din ghetre, dintr'un jersey alb și dintr'o pălărie violetă.

ULTIME ȘTIRI.

Viena, 26 Decembrie. »Politische Correspondenz« află că în privința circularei trimisă de către Isvolski tuturor reprezentanților Rusiei în străinătate privitoare la conferență, se va publica întreaga corespondență schimbată între cabinetele din Viena și Petersburg.

Constantinopol, 26 Dec. Deoarece Austria nu e dispusă să acorde nici un fel de despăgubire, ruperea negocierilor este iminentă.

Glume.

— Te felicit, dragă Mitică, ai o lo-godnică drăguță, are bani; dar ai remarcat?... cam șchioapată.

Nu se bagă de seamă când stă jos

În luna de miere.

— Jură-mi dragul meu, că după moartea mea n'ai să te însori!

— E nevoie să jur că n'am să mai fac prostia asta?

Bibliografie.

— »*Legenda Lunigelor*«, poem dramatic în trei acte de St. O. Iosif și D. Anghel. Prețul 1 Leu.

Dante »*Infernul*« traducere în versuri de N. Gane. Prețul 3 cor. 50 bani. plus 30 bani porto.

»*Prin Vraja Dragostei*«, nuvele de Vasile Pop. editura Minerva. Prețul 0. 150 plus 10 fiteri porto.

M. Sadoveanu »*Vremuri de Bejemia*« 2 cor.

Guy de Maupaansst »*Povestiri alese*« traduse de M. Sadoveanu. 2 cor.

Oclavin Goga »*Poezii*«. 1 cor.

Zaharia Bărsan »*Poezii*« 1 cor. 50.

Sandu (Aldea) »*Carticica Plugarului*« — 50 bani.

Ioan Adam: »*Năzuinți*« povestiri și »*Pe lângă vată*«, pilde și glume țărănești. Ambele à 1.50 cor.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil: Victor Branicea.

Dr. STERIE N. CIURCU.

VIII Kochgasse Nr. 29 — Viena

Consultațiuni

cu celebritățile medicale, cu specialiștii de la facultatea de medicină din Viena.

Telefon nr. 17065.

Fete și Băeți

se desvoaltă tare și sănătos, stările de slăbiciune dispar, dacă folosesc pe lângă nutremântul obicinuit și

Emulsiunea lui Scott

cel mai bun mijloc de recovașență, care a fost recomandat în cei din urmă 32 ani atât de medici cât și moașe.

Emulsiunea lui Scott

este dulce ca Crema și mai digestivă ca laptele. (3)

Veritabilă numai cu marca — pescarul — ca semn de garanție a procedurii lui Scott.

Prețul unei sticle originale 2 coroane 50 bani. Se capătă în toate farmaciile.

AVIS!

Doi băieți bine desvoltati și din casă bună, pot fi primiți momentan, dacă voiesc a să face croitori, sub condițiuni favorabile, la firma subscrisă:

Institutul de uniforme D. PLATOȘ, Brașov.

(1-2)

KERTSCH FRIGYES sen.

Agentura pentru mijlocirea de vânzări de case și pământuri.

BRAȘOV, Strada Neagră Nr. 4.

100 - 2000 jugăre resp. și 3000 de jugăre de pământ la loc șes (împreună cu edificiile economice aparținătoare) în apropiere de calea ferată sunt de d. t. în arândă pe mai mulți ani în comitatele: Treiscaune, Odorheiu, Târnava-mare, Tașca-Arieș, Arad, Făgăraș și Cluj

Fundată la 1876.

Institut artistic fotografic JOSEF SCHULLER & SOHN

mai înainte Leopold Adler,

BRAȘOV,

Strada Perți Nr. 14.

Lucru solid. — Prețuri solide.

GEORGE BUCĂ

croitor bărbătesc,

Brașov, Strada Orfanilor Nr. 7.

Confecționează:

Costume moderne. Fason elegant.

Depozit de

Stofe veritabile eng'ezesti.

In fiecare zi:

Koenwurstel proaspeți. Șuncă escelentă. Costițe de porc fierte și nefierte.

Cele mai fine

Cărnuri afumate (mezeuri)

se capătă la

H. G. ZEIDNER, Brașov, Strada Hirscher.

Mașine de cusut

și părțile lor constitutive, fabricat indigen și din streinătate se capătă lucrate foarte bine și solid cu prețuri foarte ieftine la

Michael Mooser,

39. Brașov, Strada Porții 39.

H. Kleverkaus

Brașov, Strada Hirscher Nr. 6.

FABRICANT DE

SALAMĂ și CĂRNĂTĂRIE (Selcher)

pus în mișcare cu motor

Recomandă: Șuncă prima calitate, limbi afumate, salmă, untură de porc, slănină afumată. Cu deosebire specialitate de cărnați cu hrean, așa numiți Krenwurstel. Comandele se execută prompt și se expediază cu poșta ori și unde. Prețuri curente la cerere se transmit gratis.

Cel mai nou deposit de mobile

BRAȘOV, Strada Hirscher 7

(în casele lui DAMIAN)

cu prețurile cele mai ieftine.

Solid și elegant lucrate. — Se garantează durabilitatea. — Atelier de tapiterie propriu. Lucrări nouă și reparațiuni prompt și curant.

Mașine de cusut

ORIGINALE SINGER

SINGER Co.

mașine de cusut, Soc. pe acții, Brașov, Strada Porții nr. 23.

A se observa marca fabricii înregistrată.

N. GRĂDINAR,

BRĂȘOV, Strada neagră Nr. 1.

Recomandă:

Cafea prăjită, Klgr. à Cor. 3-20

" " " " " 4-—

" " " " " 4-80

Liqneruri fine Rum Jamaica, Iava. Cuba. Diferite soiuri de Cognac în buteli. și tot felul de mărfuri de băcănie.

SĂNĂTATEA

este cea mai scumpă bifecare pentru Dame, se poate conserva și cultiva folosind

CORSET GRADEFRONT

care este comod și modern.

se capătă după măsură sau gata numai în

MAGAZINUL

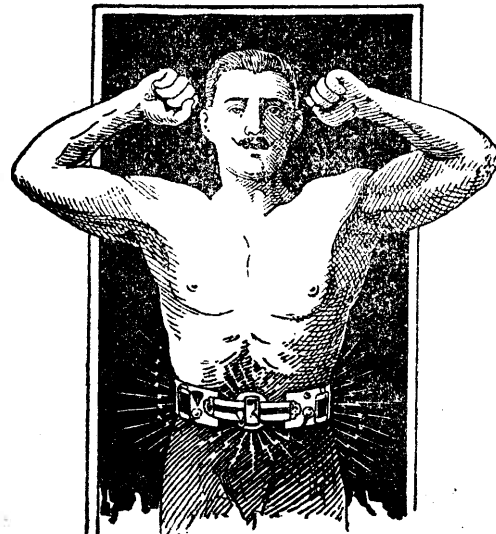
Mme B. GOLDSTEIN,

Confecționare de corsete specialitate

BRAȘOV, Strada Vămei Nr. 21

VICTORIA ȘTIINȚEI.

El cu un picior în mornâni omul care fiind bo nav nu-și găsește leacul. Omul modern are morburii complicate, ascunse, se provin din neregularitățile sistemului nervos nepăstrat. Pentru aceste boale știința modernă medicală și leacă nou, sigur, — puterea electrică care introdusă în sistemul bolnavilor face miracol! Dar tot cu așa succes să folosească electricitatea contra reumatismului, neurasteniei, nesomnului, lipsei de apetit, slăbiri etc. Căci ce are, dar, orice fel de morbu de nervi, sau din boalele amintite pe care-va, după cetirea acestui a-nunț să găsească și și procură cartea „INSTRUCȚIUNE DESPRE VINDECAREA ELECTRICĂ”, — care ce se adă deosebită pentru bărbați și deosebită pentru femei, și se trimite în cuvertă în hârtă ori-cui, de cătră:

Institutul de ordin medical „ELECTRO-VITALIZER”, Budapesta, IV. Károly-körút 2 felem. 52.

Scrisoare de recunoștință.

Francise Juhász, Dunaharaszti-Alag, Nádormajor.

Cu bucurie îți fie eu oșcut, că din 3 Mau femeia mea folosește după instrucțiune instrumentul „Electro Vitalizer”, care funcționează admirabil. Femeia nu ai și te dureri nu mai are simțul spamei, cum avea înainte de aceea. Mulțumă lui Dumnezeu, că mi a dat gândul să cumpăr acest instrument, că de astăzi poate și eu muriam, n'as mai fi putut vedea suferința ce o chinua pe femeia mea. Acum a trecut peste tot răul, și cu bucurie spune celor ce o întreabă, că „Electro Vitalizer”-ul a vindecat-o. Primește Doamne Doctor mulțumita mea recunoșcătoare.

Coupon pentru o carte de cinste:

Institutului de ord. med „ELECTRO-VITALIZER”

Budapesta, IV. Károly-körút 2 felem. 52

Reg. mi trimite gratis și franco, în cuvertă încheiată cu l: „SISTEMUL DE VINDECARE ELECTRIC MODERN”

pentru { bărbați / femei

Numele:

Comuna și

poșta ultimă

Tae și lipsește pe o corespondență.

Prafurile-Seidlitz ale lui MOLL

Veritabile numai dacă fiecare cutiă este provăduță cu marca de apărare a lui A. MOLL și cu subscrierea sa.

Prin etecul de leacuri durabile ai Prafurilor-Seidlitz de A. Moll în contra greutăților celor mai ce bicele la stomac și pântec, în contra cărceilor și a creiei la stomac, constipațiunei cronice, suferinți de ficat, congestiunei de sânge, hemoheidelor și a celor mai diferite bote femeiești a luat acest medicament de casă o răsunare, ce crește mereu de mai multe deceni încoco. Prețul unei cutii originale sigilate Corone 2 — Falsificațiile se vor urmări pe cale judecătorească

Franzbranntwein și sare a lui Moll.

Veritabil numai dacă fiecare sticlă este provăduță cu marca de sen ire și cu plumbul lui A. Moll

Franzbranntwein-ul și sarea este forte bine cunoscută ca un remediu popular cu deosebire prin tras (frotat), alină durerile de șoldină și reumatism și a altor urmări de rēcă.

Prețul unei cutii originale plumbate cor. 2.—

Săpun de copii a lui Moll.

Cel mai fin săpun de copii și Dame, fabricat după metoda cel mai ncu, pentru cultivarea rațională a pelii, cu deosebire pentru copii și adulți. — Prețul unei bucăți cor. —40 b.

Cinci bucăți cor. 1.80

— Fie-care bucată de săpun, pentru copii este provăduță cu marca de apărare A. Moll. —

Trimiterea principală prin Farmacistul A. MOLL Wien, I. Tuchlauben 9 c. și reg. tunsior al curții imperiale.

— Comande din provincia se efectuează dilnic prin rambursă postală —

La deposite se se căra anumit preparatele provăduțe cu iscălitura și marca de apărare a lui A. MOLL.

Deposite în Brașov: la d-nii farmeciști Ferd. Jechelius, Victor Roth și en gros la D. Eremias Nepoși

Cursul la bursa din Viena.

Din 24 Decemvrie n. 1908.

Table with exchange rates for various currencies and goods like gold, silver, and wheat.

Cursul bursii Brașov

Din 25 Decemvrie n. 1908

Table with exchange rates for banknotes and other financial instruments.

WILHELM SCHMIDTS,

Frauzelărie fină și de lux. Brutărie, Vânzare de făină.

Brașov, Str. Aței 3, Str. Hirscher 2.

În fie care zi se capătă de 3-o i francele pro spete, și pâne de casă.

Pâne neagră Graham proas, etc.

Căzonaci și Pizmeți proaspeți în fie-care zi.

La toate expozițiile unda eu luat parte, p-odusele mele au fost premiate cu cel dintăiu preț. La expoziția din București din anul 1906 premiat cu medalia de argint.

Mașinele de cusut

SINGER

sunt cele mai folositoare

Mașinile

de cusut

SINGER

sau distins

ca cele mai

bune.

Mașinile

de cusut

SINGER

sunt în a-

devăr cele

mai ieftine

SINGER Co.

mașini de cusut, soc. pe acț.

Brașov, Strada Porții Nr. 23.

(4413-2)

Contra tusei, răgșnelei și cataralmi are efect mai bun

Bomboane Pemete ale lui RETHY

a se observă, ca la cumpărare să se ceară expres Bomboane Réthy, deoarece sunt multe imitații rele

1 Carton 60 bani.

Să cumpărăm numai

RETHY Pe nete Bombone!

„Gazeta Transilvaniei” cu numărul a 10-iteri se vende la zăvoia Dumitru Pop, la tatungeria de pe parcul Radol și la d-nii S. Kenati.